

“ครัวเรือนที่มีเด็กกับภาระทางการเงินที่มากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก... สะท้อนถึงการเกิดที่ลดลงในประเทศไทย”

ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566 พบว่า ในประเทศไทยมีครัวเรือนทั้งสิ้นจำนวน 23,949,871 ครัวเรือน โดยเป็นครัวเรือนที่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี จำนวน 7,671,958 ครัวเรือน (ร้อยละ 32.0) และครัวเรือนที่ไม่มีเด็กในช่วงอายุดังกล่าวจำนวน 16,277,913 ครัวเรือน (ร้อยละ 68.0) ซึ่งเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ในประเทศไทยเกือบร้อยละ 70 ไม่มีเด็กในครัวเรือน ในขณะที่เดียวกันสำหรับครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 มีเด็กในครัวเรือนเพียง 1-2 คนเท่านั้น

สัดส่วนครัวเรือนที่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี และครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนที่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยทั้งสิ้น 4.13 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี เฉลี่ย 1.51 คน หรือมีเด็กประมาณ 2 คนต่อครัวเรือน สมาชิกวัยแรงงาน (18-59 ปี) เฉลี่ย 1.99 คน และสมาชิกวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เฉลี่ย 0.63 คน ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยทั้งสิ้น 1.98 คน ประกอบด้วยสมาชิกวัยแรงงาน (18-59 ปี) เฉลี่ย 1.31 คน และสมาชิกวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เฉลี่ย 0.67 คน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย จำแนกตามโครงสร้างของครัวเรือน

โครงสร้างของครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	
	ครัวเรือนที่มีเด็ก อายุ 0-17 ปี	ครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก อายุ 0-17 ปี
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)	4.13	1.98
จำนวนเด็กในครัวเรือน (0-17 ปี) (คน)	1.51	-
จำนวนวัยแรงงานในครัวเรือน (18-59 ปี) (คน)	1.99	1.31
จำนวนวัยสูงอายุในครัวเรือน (60 ปีขึ้นไป) (คน)	0.63	0.67

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566

แม้ว่าการมีบุตรหรือการมีเด็กในครัวเรือนจะเป็นเรื่องที่ดีที่เต็มไปด้วยความสุขของหลายๆ ครัวเรือน แต่ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้ครัวเรือนส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่มีลูก หรือมีลูกเพียง 1-2 คนต่อครัวเรือนเท่านั้น เพราะมองว่าการเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตมาอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องของการเงิน ครัวเรือนที่มีเด็กมักจะมีรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินมากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ค่าการศึกษา ค่าดูแลสุขภาพ และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของเด็กแต่ละคน แม้ว่ารายได้จะสูงขึ้น แต่ภาระก็มากขึ้น ในหลายกรณีครอบครัวที่มีเด็กมักพยายามหารายได้เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของบุตร ส่งผลให้พ่อแม่หลายคนต้องทำงานหนักขึ้น หรือต้องทำอาชีพเสริม อย่างไรก็ตาม รายได้ที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือนที่มีเด็กมักจะมาพร้อมกับค่าใช้จ่ายและหนี้สินที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

โดยผลการทดสอบ t-test สำหรับการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินของครัวเรือนที่มีเด็ก 0-17 ปี กับครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก 0-17 ปี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าครัวเรือนที่มีเด็ก 0-17 ปี มีรายได้เฉลี่ย ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย และหนี้สินเฉลี่ยสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก 0-17 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบ t-test สำหรับการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี กับ ครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุ 0-17 ปี

	ประเภท ครัวเรือน	N	Mean	S.D.	t	df	sig
รายได้	มีเด็ก 0-17 ปี	7,671,958	34,435	44,867.9	445.638	11,059,046.706	0.000*
	ไม่มีเด็ก 0-17 ปี	16,277,913	26,483	30,194.1			
ค่าใช้จ่าย	มีเด็ก 0-17 ปี	7,671,958	28,360	20,576.3	791.870	12,796,325.100	0.000*
	ไม่มีเด็ก 0-17 ปี	16,277,913	21,496	17,277.5			
หนี้สิน	มีเด็ก 0-17 ปี	7,671,958	295,691	734,694.7	495.796	11,049,940.773	0.000*
	ไม่มีเด็ก 0-17 ปี	16,277,913	150,861	493,752.2			

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566

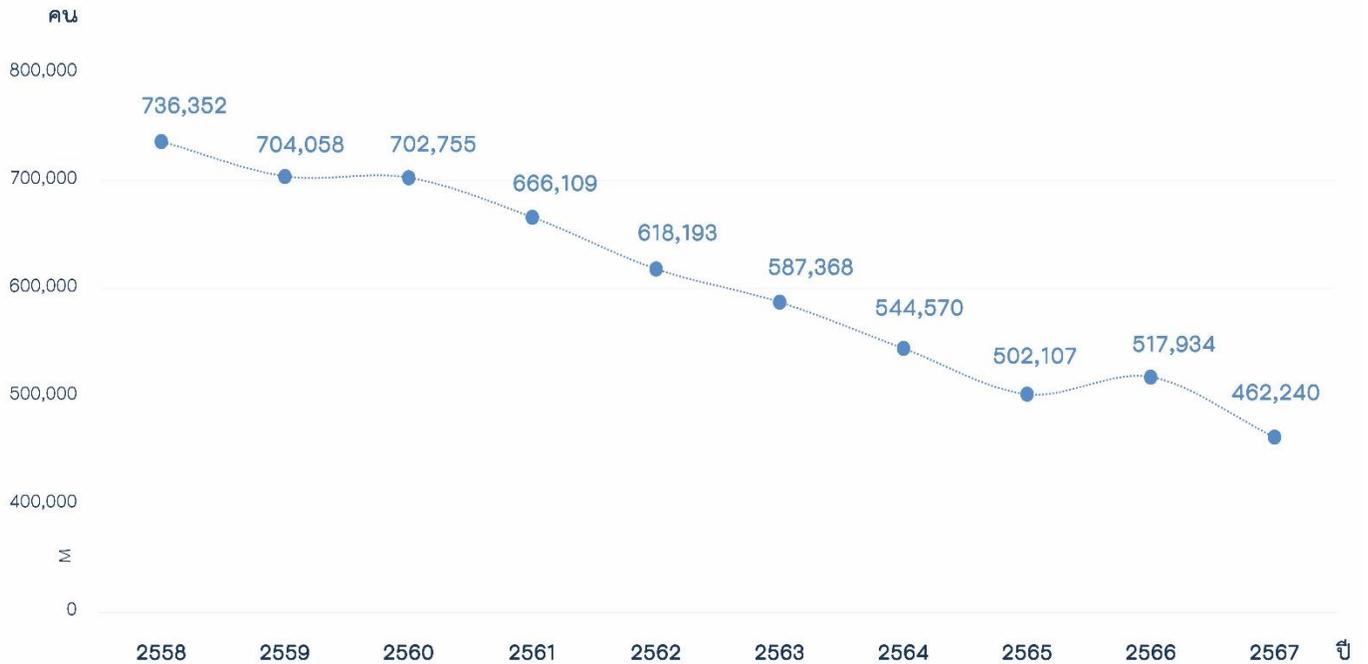
เมื่อพิจารณารายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี และครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี พบว่า รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี (34,435 บาท) สูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุระหว่าง 0-17 ปี (26,483 บาท) 1.3 เท่า โดยรายได้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนทั้งสองประเภทมาจากรายได้ประจำ ได้แก่ เงินเดือนและค่าจ้าง กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจ และกำไรสุทธิจากการทำเกษตร (ครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี 24,987 บาท , ครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุ 0-17 ปี 18,334 บาท) ซึ่งครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี นั้นมีรายได้ประจำสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุ 0-17 ปีถึง 1.4 เท่า ในขณะที่เดียวกันค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนและหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี ก็สูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุ 0-17 ปี เช่นเดียวกัน โดยมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า 1.3 เท่า และหนี้สินสูงกว่าถึง 2.0 เท่า

ที่มา : การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2566

เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนจากสัดส่วนหนี้สินของรายได้ ซึ่งหากมีสัดส่วนที่สูงแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ได้ในระดับต่ำ พบว่า ครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปี (สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ 8.6) นั้นยังมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ต่ำกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็กอายุ 0-17 ปี (สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้ 5.7) **ภาวะทางการเงินของครัวเรือนที่มีเด็กอายุ 0-17 ปีที่มากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก 0-17 ปี เหล่านี้ สะท้อนถึงการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย** โดยในปี 2567 มีจำนวนการเกิด 462,240 คน ลดลงจากปี 2558 (736,352 คน) ถึง 1.6 เท่า

จำนวนการเกิด พ.ศ. 2558 - 2567

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

การส่งเสริมให้คนมีลูกเพิ่มขึ้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่การที่ภาครัฐและสังคมร่วมมือกันในการลดภาระที่ครอบครัวต้องเผชิญ สามารถเป็นตัวช่วยในการกระตุ้นให้คนรุ่นใหม่ตัดสินใจมีลูกมากขึ้นได้ เพื่อลดผลกระทบจากการสูงวัยของประชากรในอนาคต และยังช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว แม้ว่าครัวเรือนที่มีเด็กจะมีภาระทางการเงินสูงกว่าครัวเรือนที่ไม่มีเด็ก แต่ด้วยการวางแผนที่ดีและการใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างชาญฉลาด ก็สามารถช่วยให้ครอบครัวที่มีเด็กสามารถรับมือกับภาระทางการเงินที่เพิ่มขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สุดแล้ว**การลงทุนในการมีเด็กในครัวเรือนไม่ใช่แค่เรื่องของเงินทอง แต่เป็นการลงทุนในอนาคตที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง** หากไม่มีมาตรการที่ช่วยลดภาระของพ่อแม่ อัตราการเกิดอาจลดลงต่อเนื่อง และนำไปสู่ปัญหาขาดแคลนแรงงานในอนาคต

